

Nieuws uit het Stadsarchief

Aanwinsten

Onlangs werden aan het Stadsarchief in eigendom overgedragen 4 films betreffende de achtereenvolgens de huldiging van mgr. Mutsaerts, bisschop van 's-Hertogenbosch (1943-1960); Plechtige Omgang met mgr. Mutsaerts; bisschopswijding door mgr. Diepen en de opening van Hui-ze Roucouleur.

Nieuwe toegangen

De nadere toegang op de raadsnotulen van de Gemeente 's-Hertogenbosch is inmiddels gereed tot en met 1909. Bovendien kwam in oktober gereed een plaatsingslijst op het archief van de Stichting 's-Hertogenbosch Actief, welke zich in de periode 1983-1997 bezighield met de organisatie en opvoering van de 27ste en 28ste Bossche Revue.

Personeel

Ton Kappelhof, hoofd van het Bureau Acquisitie en Beheer, zal per 1 januari 2000 het Stadsarchief verlaten. Met ingang van die datum wordt hij onderzoe-ker bij het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis in Den Haag. Hij zal zich gaan bezighouden met het samenstellen van een onderzoeksgids over de geschiedenis van de sociale verzekeringen en de particuliere sociale zorg over de periode 1901/1912-1967.

De redactie is Ton Kappelhof zeer erkentelijk voor de lezenswaardige bijdragen die hij niet alleen voor *Bossche Bladen* schreef maar ook voor zes jaargangen van 's-Hertogenbosch!

Historische prijs

Eind oktober werd bekend dat **Ton Kappelhof** de eerste Historische prijs van Noord-Brabant heeft gewonnen. De prijs waaraan een geldbedrag van f 10.000,- is verbonden, werd hem op dinsdag 7 december in het Provinciehuis overhandigd. Van harte proficiat.

Tentoonstellingen

's-Hertogenbosch, Mariënborg

Tot 28 januari kunt u de tentoonstelling *Mariënborg, bewoningsgeschiedenis tussen Dommel en Dieze* bezoeken. De afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten heeft met de Zusters van Jezus, Maria en Jozef (JMJ) een overzicht samengesteld van de bewoningsgeschiedenis van het kloostercomplex Mariënborg. Aspecten die aan de orde komen zijn

onder meer de ligging van het terrein binnen middeleeuws Den Bosch, het middeleeuwse klooster Mariënborg, het klooster van de Zusters van JMJ, de school Mariënborg, de monumentale waarde van het huidige complex en de nieuwbouwplannen. Omdat in de omgeving van het klooster momenteel nijver wordt gezocht door de archeologen biedt de tentoonstelling een goed uitgangspunt voor het bezichtigen van deze opgravingen. Bovendien wordt een deel van de expositie enige malen aangepast op basis van de laatste resultaten van het onderzoek.

Openingstijden tot 28 januari 2000: op werkdagen van 13.30 tot 17.00 uur. Op vrijdag 24 en vrijdag 31 december is een bezoek niet mogelijk.

Vianen

Het geslacht Van Brederode behoorde tot de oudste en aanzienlijkste geslachten van Holland. Leden ervan hebben door de eeuwen heen een vooraanstaande plaats ingenomen in de Nederlandse geschiedenis, zoals tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten en in de opstand tegen Spanje. Johan Wolfert van Brederode, heer van Vianen, Ameide etc., was onder meer Eerste Edele van Holland, erburggraaf van Utrecht, en veldmaarschalk van het Staatse leger van 1642 tot aan zijn dood in 1655. Hij huwde Louise Cristine, de zuster van Amalia van Solms die getrouwd was met Prins Frederik Hendrik. Deze verbintenis zal ongetwijfeld hebben bijgedragen aan zijn benoeming tot eerste gouverneur van 's-Hertogenbosch in 1629. Van Brederode was, evenals zijn zwager Frederik Hendrik, geen scherpslijper. De gouverneur ging - voor die tijd - zorgvuldig om met de belangen van de katholieken in Den Bosch. Als eerste gereformeerde trad hij toe tot de Illustre Lieve Vrouwebroederschap.

In het stedelijk museum van Vianen geeft een tentoonstelling een beeld van werk en leven van deze invloedrijke edelman. Naast ruitersportretten uit buitenlandse privé-collecties zijn documenten en objecten te zien van en over de familie Van Brederode.

Bij de tentoonstelling verschijnt een rijk geïllustreerd boek dat dezelfde titel draagt als de tentoonstelling: Johan Wolfert van Brederode 1599-1655. Een Hollands edelman tussen Nassau en Oranje.

Tot 16 januari 2000 kunt u de tentoonstelling zien in het Stedelijk Museum Vianen, Voorstraat 97. Het museum is geopend van dinsdag tot en

Johan Wolfert van Brederode
(1599-1655).
(Foto: Stedelijk Museum Vianen)

met vrijdag van 13.30 tot 17.00 uur en op zaterdag en zondag van 12.00 tot 16.00 uur. Overigens loont het de moeite door het fraaie stadje Vianen te wandelen!

Gent

'Vermits, volgens het aloud en bestendig gebruik, de Hertogen van Brabant in alle de Hoofdsteden ingehuldigd werden, begaf zig Karel uit Holland, naar 's-Hertogenbosch, en deed, op den twaalfden July van dit jaar (1515), aldaar zijne intrede. De Geestlijkheid, en de Regeering ontfingen hem aan de stads poorten, en geleidden hem van hier, naar het huis van den Heer van Zevenbergen in de Keizersstraat, schuins over de St. Joris-kapelle, daar hij zijnen intrek nam. (...) Op den vijftienden July, de dag tot de plegtigheid bestemd, begaf hij zig naar de Hoofd Kerk, en, na het verrigten van den Godsdienst, van daar, naar de Markt; alwaar hij op eene verhevene plaats voor het Stadhuis, de voorregten van Brabant in het gemeen, en die der stad 's-Hertogenbosch in het

byzonder, bezwoer. Vervolgens ontving hij de hulde der Regering, en werd als Hertog van Brabant erkend. Men strooide bij die gelegenheid, veertig Rijns gulden aan geld onder het volk.'

Johan Hendrik van Heurn vermeldt vanzelfsprekend deze belangrijke gebeurtenis in zijn *Historie der Stad en Meyerye*: Karel V, keizer van het Heilig Roomse Rijk, koning van Spanje, heer der Nederlanden, hertog van Brabant, wordt in 1515 plechtig ingehuldigd in 's-Hertogenbosch, een der hoofdsteden van Brabant.

Volgend jaar is het vijfhonderd jaar geleden dat de vorst, een van de belangrijkste heersers uit de Europese geschiedenis, in Gent geboren werd. Vandaar dat in Gent, maar ook in Bonn (Kunsthalle), Madrid (Prado) en Wenen (Kunsthistorisches Museum) grootse tentoonstellingen aan hem zijn gewijd. De vier tentoonstellingen laten de bezoekers doordringen in de verscheurde wereld van Karel V en van de eerste helft van de zestiende eeuw. Het is de tijd van de grote ontdekkingen en van de Reformatie, van grote politieke, economische, geestelijke en culturele omwentelingen.

In Gent kunt u tot 30 januari 2000 naar de Sint-Pietersabdij voor de tentoonstelling *Carolus*.

Keizer Karel V 1500-1558. Keizer Karel V 1500-2000. Een rijk waar de zon niet ondergaat.

Openingsuren: alle dagen van 10.00 tot 18.00 uur, op dinsdag tot 22.00 uur (gesloten op 25 december 1999 en 1 januari 2000).

Overigens wordt in meer Vlaamse en Belgisch-Brabantse steden (Leuven!) op bijzondere wijze aandacht besteed aan de vorst. Karel werd behalve in 's-Hertogenbosch ook in de andere drie Brabantse hoofdsteden als hertog van Brabant ingehuldigd. Misschien brengt 's-Hertogenbosch deze regeerder in 2015 onder de aandacht.

Jac. Biemans / Aart Vos